

Datero rf / Datero ry
Biblioteksgatan 13, 65101 Vasa
Kirjastokatu 13, 65101 Vaasa

Tel/Puh 06-325 3596
www.datero.fi

Datero NYT 10 (2/2010)

Vaasa 1.12.2010

- 1. Dateron henkilöstötilanne syksyllä 2010:** Anneli (Haapaharju) jatkaa pedagogisen koordinaattorin sijaisena. Hän on päässyt hyvin sisään tehtäviinsä ja pannut vauhtia moneen pieneen ja suurempaan projektiin, jotka ovat olleet ”hautumassa” – jotkut jopa vuosia. Kirsti Lehtinen työskentelee LanguageMaid -ohjelmaprojektin osa-aikaisena koordinaattorina. Ohjelmointityötä Language Maid –ohjelmaprojektissa jatkavat Jussi Hänninen ja Arto Hänninen. VAMK:n tietojenkäsittelyn tradenomiopiskelija Norma Espinosa seuraa Timo Harria. Hän tekee tietojenkäsittelyn tradenomin lopputyötään syys-joulukuun 2010 ajan. ÅA:n Arbetsforumin harjoittelija on tänä vuonna luokanopettajaopiskelija Irene Lindvall. Graafiset suunnittelijat Heli Juuti ja Richard Scott ovat uudistaneet kotisivun ulkonäköä ja jatkaneet ohjelmaprojektin grafiikka-asiantuntijoina ja englannin kielen kääntäjinä 2010.
- 2. Uusia Datero-pisteitä.** Svenska kulturfonden on tukenut tänä vuonna yhden uuden Datero -pisteen perustamista Pohjanmaalle. Se sijoitetaan tulevan syksyn aikana Oravaisiin. Jo aiemmin Daterolle myönnetyllä Vaasan säästöpankkisäätiön pienellä rahoituksella ja muulla kootulla rahoituksella perustetaan Kaskisiin Datero -lainauspiste.
- 3. Alueellisia Datero -hankkeita muilla alueilla.** Datero on käynnistänyt keskustelut Seinäjoen, Raaseporin ja Tukholman Suomen instituutin kirjaston kanssa Datero – toimintamallin monistamisesta näille alueille. Projekti on pisimmällä Raaseporissa, missä lainauspiste avataan 23.11.2010 ja Seinäjoella, missä kirjasto käynnistää E-P:n sairaanhoitopiirin innostamana ohjelmalainauspisteen. Pisteen nimeksi ei tule Datero, vaan se lienee kirjaston normaalia toimintaa ilman pedagogista tai terapian osaamista. Myös Tukholmassa ja Eskilstunassa ovat Datero -hakkeen käynnistämistyöt meneillään.
- 4. Kurssija.** Syksyllä 2010 pidettiin yleisölle avoimia kurssija tapahtumia Pohjanmaan eri kunnissa. Kurssit ja ohjaukset ovat pääsääntöisesti maksuttomia ja niille olivat tervetulleita kaikki käyttäjät.
 - Henkilökohtaista ohjausta on annettu jokaisen kuukauden ensimmäisenä tiistaina Vaasan pääkirjastossa Dateron tiloissa ja kerran kuukaudessa on ollut ohjelmaesittely lastenosastolla Vaasan pääkirjaston 2. kerroksessa. Vaasan lähikirjastoissa (5 kpl) ja muissa Datero -pisteissä Pohjanmaan maakunnassa (21 kpl) käydään kerran lukukaudessa. – Eli Pohjanmaan maakunnassa on tarjolla ohjelmalainauksen ohjausta keskimäärin kolme - neljä kertaa kuukaudessa lomakausien ulkopuolella. Vuoden aikana Yhteensä ohjaustilaisuuksia on yli 50 lomakuukausien ulkopuolella. Kuka tahansa voi osallistua minkä tahansa kirjaston ohjaukseen.
 - Toukokuussa ja lokakuussa pidettiin Vaasassa kurssi **Työmuistin harjoitusohjelmista**. Kurssit jatkuvat muissa Pohjanmaan Datero -pisteissä (joita on 16 kunnassa yhteensä 24).
 - **aLeksis 2.** Datero järjesti syksyllä 2010 aLeksis 2 – kurssin niissä kunnissa, joihin ohjelmat on hankittu (Vaasa, Mustasaari ja Laihia). Kurssin painotus oli yksilöllisten harjoitusten luomisessa kunkin ohjelman helppokäyttöisellä työkaluosiolla.

Lisätietoja tapahtumista jaettiin Dateron kotisivuilta www.datero.fi / Ajankohtaista!

- 5. Seminaarit ja messut.** Datero on ollut mukana useilla messuilla ja seminaareissa: mm. ITK -messuilla, Lukitutkijaseminaarissa, Erilaisen oppimisen hulluilla päivillä, Valtakunnallisilla CP-päivillä, Aikuisopiskelijan viikon tapahtumissa jne. Dysleksia -viikolla lokakuun alussa Datero järjesti Aikuisopiskelijan viikon seminaarin Vaasassa. Seminaariesitelmän piti JY:n psykologian dosentti

Datero rf / Datero ry

Biblioteksgatan 13, 65101 Vasa
Kirjastokatu 13, 65101 Vaasa

Tel/Puh 06-325 3596
www.datero.fi

Paavo Leppänen ja puheenvuoron pitivät Pohjanmaan lukiyhdistyksen puheenjohtaja Hannele Wilhelms sekä Datero ry:n varapuheenjohtaja Harry Swanljung.

6. **Ryhmät:** Datero ja Vaasan kaupunginkirjasto käynnistivät syksyllä 2010 **Kirjoja korville / Böcker för öronen** – piirin, joka on ensisijaisesti lukemisesteisille suunnattu äänikirjapiiri. Äänikirjakerhoon mukaan tulon ei vaadita diagnoosia, joten kuka tahansa voi osallistua kerhon toimintaan. Kerholaiset käyttävät sekä kaupallisia että Celia -kirjaston tuottamia äänikirjoja. Kohokohtana kerhon toiminnassa on lokakuussa Vaasan kaupunginkirjaston järjestämä valtakunnallinen Litt Fest – tapahtuma.

Datero ja Pohjanmaan lukiyhdistys Lossi ovat käynnistäneet syksyllä 2010 **luki-vertaistukiryhmän**, jonka toimintaa edelleen viritellään.

Datero on hankkinut **Tikas-koulutus**lisenssin. Tavoitteena on, että Datero, Vaasan seudun MS-yhdistys ja Vaasan seudun Parkinson-yhdistys käynnistävät yhteistyössä Tikas-koulutuksen Dateron taustayhdistysten jäsenille ja muille tietokoneen käytön hitaammalla tahdilla etenevistä selkokursseista hyötyville.

7. **Luki-apuvälinekoulutusta.** Datero tarjoaa säännöllisesti täydennyskoulutusta Vaasan seudulla toimiville opetus- ja terveydenhuollon ym. ammattihenkilöille sekä itse järjestämissään koulutuksissa että yhteistyössä muiden koulutuksenjärjestäjien kanssa.

Datero ry ja Kehitysvammaliiton Tikoteekki suunnittelevat yhdessä tarjoavansa keskussairaaloiden Tikoteekkien henkilöstölle koulutusta luki-apuvälineiden tarpeen arvioinnissa. Koulutuksen järjestäjä olisi KVL:n Tikoteekki ja koulutuksen vetäjä tulisi Daterosta.

Datero on pyrkinyt edistämään vastaavien kurssien tarjoamista mm. maan eri opettajan- ja erityisopettajakoulutuksien osana muuallakin kuin Åbo Akademin Vaasan yksikössä.

8. **Lukitestit.** Datero ry on pyrkinyt jo pidemmän ajan löytämään erityisopettajia, jotka olisivat halukkaita tekemään lukitestejä Dateron koordinoimana, mutta muuten omana toimintanaan. Dateron rooli on tiedottaa testausmahdollisuudesta, ottaa vastaan ilmoittautumiset, järjestää tila, tarjota testipaketti testaajan käyttöön sekä järjestää testaaja paikalle. Testaaja jatkaa siitä omana toimintanaan eli tekee testit, antaa lausunnot ja laskuttaa asiakasta. Datero on etsinyt testaamaan halukkaita ja testaamistaitoisia erityisopettajia ja käynnistänyt toiminnan Pohjanmaan alueella molemmilla kotimaisilla kielillä. Palvelu kohdistuu erityisesti aikuisiin ja testejä tehdään myös alueen muissa osissa kuin Vaasassa.

9. **Majakkaseminaari.** Vuoden 2010 *Majakkaseminaari*, Dateron ammattihenkilöstöverkoston vuosittainen face to face – tapaaminen (verkostossa on. 450 jäsentä) pidettiin Mustasaaren Rönnskärissä 11.–12.8.2010. Seminaarin teemat ovat kielet ja muisti. Myös koulun ja kirjaston yhteistyötä nostettiin esiin. Seuraavan seminaarin suunnittelu on vähitellen käynnistymässä.

10. **Pikaopas.** Dateron uusin ohjelmalainauksen pikaopas ”Tietokoneohjelmia opetukseen ja kuntoutukseen” on n. 90 - sivuinen. Huomaathan oppaan lopussa olevan Yleiskatsaus ohjelmiin - osuuden, jonka avulla on helppo löytää tarvitsemasi. Pikopasta uudistetaan jatkuvasti. Uusin versio on aina Dateron kotisivuilla osoitteessa <http://www.datero.fi>. Jos haluat oman painetun neliväri-version pikaoppaasta, voit tilata sen Daterosta omakustannushintaan 25 €/kpl (+ tarvittaessa postimaksut 5 €)

Datero rf / Datero ry

Biblioteksgatan 13, 65101 Vasa
Kirjastokatu 13, 65101 Vaasa

Tel/Puh 06-325 3596
www.datero.fi

11. Dateron graafinen ulkoasu on ollut kymmenen vuotta sama. Oli yhdestoista hetki (11 vuosi,☺!) uudistaa se. Uusi asu näkyy sekä kotisivuilla että käyttäjille ja yhteistyökumppaneille suunnatuissa erillisissä esitteissä, julisteissa ja käyntikorteissa. Daterolla on myös suomenkielinen ja ruotsinkielinen roll up – esite (80 cm x 200 cm). Voit pyytää uuden julisteen kirjastoon, kouluun, laitokseen..tai muulle työpaikallasi osoitteesta datero@datero.fi. Sen kautta posti tulee sekä Marja-Siskolle että Annelille. Voit myös tarvitessasi varata Dateron roll up – esitettä ja muta materiaalia oman paikkakuntasi tilaisuuksiin.

12. Uutta kotisivuilla.

- Kotisivujen ulkoasu on uudistettu yhteneväiseksi Dateron uuden graafisen ulkoasun kanssa.
- Dateron kotisivuilla on nyt mm. mahdollisuus valita tekstin taustaväri ja kuunnella suomen, ruotsin ja englanninkieliset sivut vastaavankielisellä puhesynteesillä.
- Dateron kotisivuille sijoitettiin lokakuun lopussa 2010 laskuri, joka seuraa kävijämääriä. Kahden ensimmäisen viikon aikana sivuilla oli yli 850 kävijää. Kävijämäärä on yllättänyt.
- Datero ry:n kotisivujen Ajankohtaista - laatikossa on kaikki ajankohtainen aineisto. Materiaalia – sivulla on jatkossa tietoa, joka ei vaihdu nopeasti.
- Länsi-Uudenmaan alueen Datero -hankkeelle avataan oma alue Dateron kotisivujen yhteyteen niin pian kuin hankkeesta aletaan saada tietoa sen edistymisestä.

13. Facebook. Datero on nyt Facebookissa. Liity Dateron kaveriksi, ☺!

14. Peda net: Datero ry on nyt Jyväskylän yliopiston ylläpitämän Peda net:n jäsen / käyttäjä. Peda net on laaja pedagogisten yksiköiden tiedotusverkko, jonne tulevat jatkossa mm. Dateron järjestäminen koulutusten ennakko-opiskelupaketit, tiedotusmateriaalia ja Dateron **verkkolehti**.

15. Luki-asema. Dateron esittelyissä, henkilökohtaisissa ohjauksissa sekä avoimien ovien päivissä kysellään usein mahdollisuutta tutustua luki-apuvälineisiin ilman että tarvitsee olla lähete Tiktoekkiin. Osa asiakkaista kaipaa vain tietoa siitä, mitä on olemassa, hintatietoja luki-apuvälineistä ja tietoa siitä, mistä niitä voi ostaa. Tällaista tietoa on jaettu tähänkin saakka pienimuotoisesti eikä siitä ole erityisesti tiedotettu. Tietoa on annettu lähinnä silloin kun asiakas on tullut ohjaukseen ja nostanut tämän asian esille.

Nyt ajatuksena on nostaa tämä palvelu paremmin esille ja parantaa sen tasoa hankkimalla apuvälineohjelma ja -laitepaketti, joka on osin kaiken aikaa Dateron Vaasan pääkirjastossa olevassa toimipisteessä. Koneelle on valmiiksi asennettuja kompensoivia apuväline. ja harjoitusohjelmia. joita voi kokeilla vapaasti milloin tahansa tai varaamalla ohjausajan. Lisäksi hankintaan ”luki-boxi”, jossa on koottuna sellaisia laitteita joita ei voi jättää vapaasti esille kirjastoon. Mukana on esim. Sanahiiri-laite (tutustu: www.sanahiiri.fi), Digilehtiö (tutustu: www.digilehtiö.fi) ja Eye Pal – lukulaite, Daisy -äänikirjojen lukulaitteita jne. Niihin voi tutustua varaamalla henkilökohtaisen tutustumisajan aina siinä kirjastossa, missä kulloinkin ollaan pitämässä avoimien ovien päivää tai henkilökohtaisen ohjauksen päivää. Ohjausajoista on tietoa kotisivuilla Ajankohtaista – laatikossa.

16. LanguageMaid. Daterossa on ollut pienimuotoisesti noin viiden vuoden ajan meneillään LanguageMaid - ohjelmaprojekti. (huom! engl. maid = palvelija, apulainen. piika) LanguageMaid on vieraiden kielten harjoitteluohjelma (sanasto, oikeinkirjoitus ja ääntäminen), joka on suunnattu erityisesti henkilöille, joilla on luki- tai oppimisvaikeuksia. Ohjelma julkaistiin lokakuussa 2010.

Datero rf / Datero ry

Biblioteksgatan 13, 65101 Vasa
Kirjastokatu 13, 65101 Vaasa

Tel/Puh 06-325 3596
www.datero.fi

17. Ohjelmankehittämissyksikkö. Daterolla on koko 11-vuotisen olemassaolonsa ajan ollut meneillään suoraan asiakkaiden tarpeista lähteviä pienimuotoisia ohjelmantuotantoja. Nyt Datero suunnittelee muutamien yhteistyökumppaneidensa kanssa ohjelmien kehittämisen vakiinnuttamista yhtenä toimintamuotona. Tavoitteena on käynnistää kehittämissyksikkö TEKES -hankkeena. Mukana keskusteluissa on kolme pientä konsulttiyritystä, kolme apuvälinealan yritystä, TE-keskus, JY:n psykologian laitoksen dosentti ja VAMK. Vuoden 2010 lopussa tai 2011 alussa voimme kertoa saatiinko hanke liikkeelle.

18. Luki-apuvälinekirja. Datero on toiminut Erilaisten oppijoiden liiton yhteistyökumppanina jo pitkään. Se oli myös asiantuntijana ja yhtenä kirjoittajana Erilaisten oppijoiden liiton uusimmassa kirjaprojektissa. Kirja julkaistiin lokakuussa 2010 nimellä Apuvälineitä erilaisen oppijan arkeen.

19. Tutkimushankkeet.

- a) Dateron uusi vieraiden kielten harjoitusohjelma LanguageMaid on herättänyt kiinnostusta myös yliopistoissa. Turun yliopiston oppimistutkimuksen keskuksen erikoistutkijan Mia Dufan, JY:n psykologian laitoksen dosentin Paavo Leppäsen tuella sekä vaasalaisen perusasteen koulun erityisopettajan ja englannin kielen opettajan kanssa on keskusteltu tutkimusyhteistyöstä, jossa suunnitellaan tehtävän kontrolloitu interventio vieraan kielen oppimisen tukemiseksi Language Maid – ohjelmalla, Audilex -kuuloaivokuoren harjoitus-ohjelmalla. Koehenkilöinä ovat neljäsluokkalaiset lukivaikeuksiset identtiset kaksoset. Vertailuryhmänä ovat heidän lukivaikeuksinen luokkatoverinsa sekä muut luokan oppilaat.
- a) Åbo Akademin Vaasan yksikön kehityspsykologian opiskelija tekee gradututkimuksen aiheesta työssä jaksaminen ja lukivaikeudet.
- b) Åbo Akademin Vaasan yksikön luokanopettajakoulutuksen opiskelija tekee gradutyönsä aiheesta Dateron palvelujen tunnettuus Pohjanmaan maakunnassa.
- c) VAMK:n Tietojenkäsittelyn tradenomiopiskelijat ovat tehneet lopputöitensä ohjelmointityössä Dateron ohjelmaprojekteissa jo 11 vuoden ajan. LanguageMaid – ohjelmaprojektissa valmistui yksi lopputyö kesällä ja toinen valmistuu vuoden 2010 lopussa tai 2011 alussa.

20. Lär för livet – Oppimaan oppiminen –projekti. Datero on kutsuttu mukaan Yrkesinstitut Optiman, Vasa Yrkesinstitut:n, Vaasan ammatillisen aikuiskoulutuskeskuksen ja Vaasan ammattiopiston yhteisen ESR -hankkeen ohjausryhmään. Datero toimii myös projektin konsulttina ja kouluttajana esim. aiheesta, Miten voin muokata opetustani niin, että se soveltuu luki- ja oppimisvaikeuksisille opiskelijoille.

21. Oikeus oppimiseen neuvottelukunta. Datero on ollut jäsenenä Oikeus oppimiseen neuvottelukunnassa vuodesta 2003 alkaen. Neuvottelukuntaa vetävät tällä hetkellä THL:n pääjohtaja Pekka Puska ja OPH:n pääjohtaja Timo Lankinen. Tämän foorumin kautta saamme tietoa oppimisvaikeuksiin kohdistuvista hankkeista Suomessa ja välitämme muille tieto omalla alueellamme toimivista tämän aihealueen hankkeista.

Neuvottelukunta on yksi kanava, jonka kautta Datero ry yhdessä muiden mukana olevien toimijoiden kanssa pyrkii vaikuttamaan luki- ja oppimisvaikeuksisten ihmisten arjen tilanteeseen, erityisesti luki-apuvälineiden tarpeen arvioinnin ja näiden välineiden kustantamisen järjestämiseksi koko maassa. Datero ehdottaa tätä temaa Oikeus Oppimiseen neuvottelukunnan missioksi.

Onko sinulla on **kysyttävää** Datero ry:n toiminnasta tai **toivomuksia ja ehdotuksia** tapahtumiksi tai toiminnan kehittämiseksi? Käy osoitteessa ww.datero.fi, käy Facebookissa tai Peda net:ssä tai ota yhteys: datero@datero.fi. Puh: 06 - 325 3596 /050-3028041.